

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlayman”

GulDU rektori

M.T.Xodjiyev

2024-yil

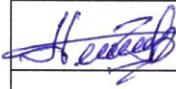

MASOFAVIY TA‘LIM KAFEDRASI

**DINSHUNOSLIK
FAN SILLABUSI
(DIN1104)**

Bilim sohasi:	200 000 - San‘at va gumanitar fanlar, 300 000-Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot, 400 000-Biznes, boshqaruv va huquq, 500 000-Tabiiy fanlar, matematika va statistika, 700 000-Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari, 800 000-Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya, 900 000-Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy ta‘minot, 1000 000-Xizmatlar
Ta‘lim sohasi:	220 000-Gumanitar fanlar(tillardan tashqari), 230 000-Tillar, 310000-Ijtimoiy va xulq-atvoriga mansub fanlar,410 000-Biznes va boshqaruv, 510 000-Biologik va turdosh fanlar, 520 000-Atrof-muhit, 530 000-Fizika va tabiiy fanlar, 540 000-Matematika va statistika, 710 000-Muhandislik ishi, 720 000-Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari, 810 000-Qishloq xo‘jaligi, 920 000-Ijtimoiy ta‘minot, 1010 000-Xizmat ko‘rsatish sohasi, 1020 000-Gigiyena va ishlab chiqarishda mehnat muhofazasi
Ta‘lim yo‘nalishi:	60220300-Tarix, 60230100-Filologiya va tillarni o‘qitish, 60310300-Psixologiya,60410100-Iqtisodiyot, 60410200- Buxgalteriya hisobi, 60410500-Moliya va moliyaviy texnologiyalar,60410800-Menejment, 60410900-Biznesni boshqarish, 60510100-Biologiya, 60520200- Ekologiya va atrof- muhit muhofazasi, 60530200-Geografiya, 60540100-Matematika, 60540200-Amaliy matematika,60710200-Biotexnologiya, 60720100-Oziq-ovqat texnologiyasi, 60720700-Yengil sanoat muhandisligi, 60810100-Qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalashtirish, 60810200-Agrokimyo va tuproqshunoslik, 60810700-Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiyasi, 60811200-Suv xo‘jaligi va melioratsiya, 60920100-Ijtimoiy ish, 61010100-Turizm va mehmondo‘stlik, 61010200-Sport faoliyati(valeybol,futbol, kurash) , 61020200-Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi

© Ushbu hujjat Guliston davlat universiteti mulki hisoblanadi va uni oluvchilar uchun maxfiy bo‘lib, to‘liq yoki qisman nusxa ko‘chirilishi, tarqatilishi yoki ko‘paytirilmasligi yoki uchinchi shaxslarga berilmasligi kerak. Ushbu materialni ko‘paytirish, tarqatish, nusxalash, oshkor qilish, o‘zgartirish, tarqatish yoki nashr etishning har qanday shakli qat’iyan man etiladi.

Kun	
Avgust 2024	Ushbu sillabus Guliston davlat universiteti kengashining 2024-yil “ ____ “ dagi _____ - sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan.
	Tuzuvchilar: A.Allayarov –“Masofaviy ta’lim” kafedrasida katta o‘qituvchisi.
	Taqrizchilar: R.Mahmudov -GulDU “Ijtimoiy fanlar” kafedrasida professori. U.Mavlyanov -GulDU “Tarix” kafedrasida mudiri, f.f.b.f.d. PhD.

Eslatma: Ushbu fan sillabusi Lomonosov nomidagi MDU ta’lim dasturlari asosida takomillashtirildi.

MUNDARIJA:

DIN1104: Dinshunoslik.....	
1.Fan tavsifi	
2.Fanning dastlabki rekvizitlari.....	
3.Fanning maqsadi.....	
4.Ta'lim berish natijalari.....	
5.Ta'lim berish usullari.....	
6.Soatlar/Kreditlar.....	
7.Fanning tarkibiy tuzilishi.....	
8. Talabalar bilimini baholash.....	
9. Adabiyotlar.....	
10.Akademik talablar.....	

Dinshunoslik DIN1104

1. Fan tavsifi

Dinshunoslik fani talaba-yoshlar tafakkurida dinning mazmun-mohiyati, dunyoning diniy manzarasi, diniy va falsafiy qarashlarning o'zaro bog'liqligi, globallasuv va diniy jaryonlari hamda zamonaviy diniy harakatlar, diniy aqidaparastlik, ekstremizm va terrorizmning davlat va jamiyat xavfsizligiga salbiy ta'sirini bilish va unga qarshi kurashishda nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.

2. Fanning dastlabki rekvizitlari

Ushbu fanni o'zlashtirish uchun talabadan ijtimoiy fanlar turkumiga kiruvchi Falsafa, Ma'naviyatshunoslik va O'zbekiston tarixi fanlaridan zarur bilimlarga ega bo'lish talab etiladi.

3.Fanning maqsadi

Ushbu sillabus fanning maqsadlarini tavsiflaydi. Talabalarda din, uning ma'naviy hayotimizdagi o'rni haqida xolis, to'g'ri bilim olishga yordam beradi, ular dunyoqarashini shakllantirish hamda yuksak ma'naviyatli kadrlarni tarbiyalashga hizmat qiladi.

4.Ta'lim berish natijalari

Ushbu fanni muvaffaqiyatli o'zlashtirgan talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

1. Dinshunoslikning fan sohasi sifatida paydo bo'lishi, uning tarixi va ta'limotlari; dinlarning dunyo xalqlari madaniyati, urf-odatlariga ta'siri; diniy dunyoqarashning shakllanishi; dunyo xalqlari dinlari haqida tasavvurga ega bo'lish
2. Dunyoning diniy-konfessional manzarasi haqida tasavvurga ega bo'lish
3. Dinning ijtimoiy-madaniy va ma'naviy-axloqiy hayotdagi o'rni haqida tasavvurga ega bo'lish
4. Dunyo dinlari va asosiy diniy konfessiyalarning diniy-ilohiy tizimi asoslari va maqsadini; Markaziy Osiyoda mavjud bo'lgan dinlarning ta'limotlari haqida bilimga ega bo'lish
5. Turli dinga ishonuvchilar va ishonmaydiganlar bilan umumiy til topishish, ular bilan muloqot qila olish ko'nikmasiga ega bo'lish
6. Din nomi bilan sun'iy bog'langan ma'naviy tahdidlar, axborot xurujlariga qarshi kurashish ko'nikmalariga ega bo'lishi
7. Dinning xalqimiz urf-odatlarida aks etishini; dinning inson va jamiyat hayotida tutgan o'rnini bilishi va foydalana olishi

5.Ta'lim berish usullari

- dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlar (masalan, esse)da yozma bayon qilish;
- ma'ruzalar tayyorlash;
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;
- individual va jamoaviy o'quv loyihasi tuzish;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- manbalar bilan ishlash;
- taqdimotlar tayyorlash.

6. Soatlar/kreditlar

Ta'lim turi	Ma'ruza Soat	Amaliy mashg'ulot Soat	Laboratoriya Soat	Mustaqil ta'lim Soat	Jami Soat/kredit
Sirtqi	1-2 semestr uchun				
	8	8		104	120/4
Yillik jami	8	8		104	120/4

7. Fanning tarkibiy tuzilishi

№	Mavzular	Soat	Ma'ruza mashg'ulotida ko'riladigan masalalar	Soat	Amaliy (seminar) mashg'ulot mavzulari	Soat	Mustaqil ta'lim va mustaqil ish mavzulari	Soat
1	1-mavzu. Din ijtimoiy madaniyat hodisa sifatidagi ahamiyati.	8	Din, dinshunoslik, din falsafasi ilohiyot tushunchalarining mohiyati. Dinning funksiyalari va ijtimoiy ahamiyati.	2	Din ijtimoiy madaniyat hodisa sifatidagi ahamiyati.		Hozirgi globallashuv sharoitida dinning ahamiyati	6
2	2-mavzu. Milliy dinlar	8	Yahudiylik dinining yuzaga kelishi. Hinduizm dinining mazmun mohiyati. Konfutsiylik ta'limoti va uning Xitoy milliy diniga aylanish jarayonlari.	2	Milliy dinlar		Zardushtiylik milliy din sifatida	6
3	3-mavzu. Zardushtiylik dini	8	Zardushtiylik dinining vujudga kelishi. Zardushtiylikning teologik tizimi va diniy marosimlari. Avestoning tarkibiy tuzilishi.		Zardushtiylik dini	2	“Ezgu fikr, ezgu so'z, ezgu amal” g'oyasi	6
4	4-mavzu. Buddaviylik dini	8	Buddaviylik dinining paydo bo'lish tarixi, asosiy ta'limotlari, oqimlari va manbalari. Tripitakan va buddaylikning muqaddas manbalari. Buddaviylik rohibi Dalay Lamaning faoliyati.		Buddaviylik dini	2	“To'rt haqiqat g'oyasi	6
5	5-mavzu. Xristianlik dini	8	Xristianlikning paydo bo'lishi, aqidalari, asosiy yo'nalishlari, ta'limotlari va manbalari. Xristianlik yo'nalishlari: katolitsizm, pravoslavlik va protestantlik. Rim-katolik cherkovi faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari.		Xristianlik dini		“Injil” xristianlikning muqaddas kitobi	8
6	6-mavzu. Islom dini	8	Islom dinining paydo bo'lishidagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy sharoitlar. Payg'ambarlik va vahiyning talqini. Tavhid aqidasi. Islom dinining besh sharti.		Islom dini		“Qur'oni karim” islomning muqaddas kitobi	8
7	7-mavzu. Islom dinining aqidaviy yo'nalishlari va maktablari	8	Kalom ilmining shakllanishi. Islomda imon, taqdir, rizq tushunchalarining talqini. Islom oqimlari va yo'nalishlari.		Islom dinining aqidaviy yo'nalishlari va maktablari		Esxatologiya ning mohiyati	8
8	8-mavzu. Markaziy Osiyo tarixida Xanafiya mazhabining o'rni	8	Hanafiylilik mazhabining asoschisi Abu Hanifa hayoti va ta'limoti. Hanafiyaning islom fiqhi tarixidagi o'rni. Movarounnahrda hanafiy mazhabi va Markaziy Osiyo faqihlari. Movarounnahrda fiqh ilmining mashhur namoyandalari.		Markaziy Osiyo tarixida Xanafiya mazhabining o'rni		Imomi a'zam hayoti va faoliyati	8
9	9-mavzu. O'zbekistonda faoliyat yurituvchi	8	Konfessiya tushunchasining mohiyati. O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy konfessiyalarning		O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy		Diniy konfessiyalar	8

	diniy tashkilotlar		tasnifi. O'zbekistonda vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar haqidagi qonun qabul qilinishining tarixi va uning ahamiyati.		tashkilotlar			
10	10-mavzu. Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar	8	Islom va boshqa diniy aqidalar sinkretlashuvi natijasida shakllangan diniy ta'limotlar. Xalqaro diniy tashkilotlar faoliyatining yo'nalishlari. Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar.		Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar		Diniy sektalar mohiyati	8
11	11-mavzu. Kiber makonda diniy e'tiqod targ'ibotining ijtimoiy xavfi	8	Kiber makon, kiber terrorizm tushunchalarining mohiyati. Internet saytlari va ijtimoiy tarmoqlarda diniy targ'ibot usullari. Hozirgi davrda virtual diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashda xalqaro kuchlarni birlashtirishning ahamiyati.		Kiber makonda diniy e'tiqod targ'ibotining ijtimoiy xavfi		Kiber makon talqinlari	8
12	12-mavzu. Missionerlik va prozelitizmning siyosiy-ijtimoiy xavfi	8	Missionerlik va prozelitizm tushunchasining mohiyati va rivojlanish bosqichlari. Xristian dini missionerligi va islom dini missionerligi Missionerlik targ'ibotida uslub va vositalarning zamonaviylashuvi: kiber makonda mafkuraviy tahdidlar.		Missionerlik va prozelitizmning siyosiy-ijtimoiy xavfi	2	Missionerlikning maqsad va vazifalari	6
13	13-mavzu. Diniy fundamentalizm, radikalizm va terrorizmning tarixi va yo'nalishlari	8	Diniy fundamentalizmning tarixi va rivojlanish bosqichlari Diniy aqidaparastlik (fanatizm), ekstremizm paydo bo'lishining ijtimoiy-tarixiy zaminlari va rivojlanishi. Terrorizmning mohiyati va uning shakllari.		Diniy fundamentalizm, radikalizm va terrorizmning tarixi va yo'nalishlari	2	Terrorizmning tarixi va turlari talqini	6
14	14-mavzu. Dunyo hamjamiyatining ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash tajribasi	8	Xalqaro tashkilotlarning terrorizmga qarshi kurashi. BMTning global antiterror strategiyasining asosiy yo'nalishlari. O'zbekistonning terrorizmga qarshi kurash tajribasi.	2	Dunyo hamjamiyatining ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash tajribasi		Ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash global muammo sifatida	6
15	15-mavzu. Duyoviy bilimlar va diniy e'tiqod birligiga erishishning ahamiyati	8	Yangi O'zbekistonda dunyoviy va diniy ta'lim-tarbiyaga munosabat, diniy ta'limning yo'nalishlari. Ibadat va diniy marosimlarning shaxs kamolotiga ta'siri Diniy plyuralizm, diniy tolerantlik, bag'rikenglikning shaxs kamoloti va e'tiqod erkinligini taminlashdagi roli.	2	Duyoviy bilimlar va diniy e'tiqod birligiga erishishning ahamiyati		O'zbekistonda vijdon erkinligining kafolatlati	6
Jami		120		8		8		104

8. Talabalar bilimni baholash

Talabala joriy, oraliq nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni o'z vaqtida bajarishi, yakuniy nazoratni muvafaqiyatli topshirishi lozim. To'plangan reyting ballari asosida talabani o'zlashtirish ko'rsatkichlari aniqlanadi.

№	Baholash turi	Topshiriqlar turi	Topshiriq soni	Har bir topshiriq uchun ajratilgan ball	Jami
---	---------------	-------------------	----------------	---	------

1	Joriy baholash	Seminar	4	5	20
		Mustaqil ish topshiriqlari	2	10	20
2	Oraliq baholash	Test, Nazorat ishi, Referat, Konspekt	4	5	20
3	Yakuniy baholash	Yozma nazorat ishi	1	40	40
Jami			23		100

Izoh: Mustaqil ish topshiriqlarini baholash GulDU Kengashining 11- sonli bayoni bilan tasdiqlangan “Talabalar mustaqil ta’limini tashkil qilish tartibi” asosida baholanadi.

Talabaning semestr davomida fan bo’yicha to’plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$UB=JN+ON+YN$$

Bu yerda: JN – joriy nazorat; ON–oraliq nazorat; YN – yakuniy nazorat.

9. Adabiyotlar:

Asosiy adabiyotlar

1. Isoqjonov R. Qiyosiy dinshunoslik. O’quv qo’llanma. -T.: OOO “Complex print”, 2020.-198 b.
2. Kamilov D. Dinshunoslik. O’quv qo’llanma. -T.: Lesson Press, 2021. -128 b.
3. Muratov D., Alimova M., Karimov J. Dinshunoslik, darslik. -Toshkent, “Navro’z” nashriyoti, 2019. -264 b.
4. Raximdjano D., Ernazarov O. Dinshunoslikka kirish. O’quv qo’llanma. -T.: “O’zbekiston faylasuflari milliy jamiyati” nashriyoti, 2018. -304 b
5. Shermuxamedova N.A. Diniy fanatizm fenomeni//Inson falsafasi. -T.: Noshir, 2016. B. 314-499.
6. Dinshunoslik O’UM -2024 GulDU.

Qo’shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo’limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko’taramiz. T. 1. -Toshkent: O’zbekiston.. 2017.
2. Mirziyoyev Sh..M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birgaquramiz. - Toshkent: O’zbekiston. 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O’zbekiston strategiyasi. Toshkent: O’zbekiston, 2021.
4. Abdug’ani Abdulla o’g’li. Musulmonlik haq-huquqlari va vazifalari. –T.: Adolat, 1993. 32-39 b.
5. Fitrat. Tanlangan asarlar –Toshkent: Ma’naviyat, 2010 -301 b.
6. G’oyibnazarov Sh. Islom terrorizmga qarshi. – Toshkent: “O’zbekiston”NMIU, 2021.
7. Guttenplan K.S., Hornsby J., Janavay S. Readingpillasophy. Blackwell Publishers. Ltd. UK. 2003. R-341.
8. Islomov Z., Haydarov I. Xristianlik: ibodatxona, ibodat va marosimlari. –Toshkent: Qaqnus nashriyoti, 2020.

Axborot manbalari:

1. <http://www.ziyonet.uz>
2. <http://www.edu.uz>
3. www.google.uz.
4. <http://www.gow.uz>

10. Akademik talablar

O’qituvchi va talaba o’rtasidagi o’zaro munosabat samimiy, shaffof, xalol va beg’araz bo’lishi shart. Talaba mustaqil bajargan topshiriqlarni belgilangan tartibda elektron pochta yoki o’quv platforma orqali yuboradi va javobni ham shu tartibda oladi.